

Arbeids- og sosialdepartementet
Pensjonsavdelingen
Postboks 8019 Dep.
0030 Oslo

Vår dato: 09.10.2014
Vår referanse: 14/034191
Saksbehandler: Magne S. Bakken
Telefon: 22 24 18 46
Deres dato: 09.07.2014
Deres referanse: 13/3156

Høring – minstegrense for rett til medlemskap i Statens pensjonskasse, pensjonsordning for sykepleiere og pensjonsordning for apotekvirksomhet

Statens pensjonskasse viser til Arbeids- og sosialdepartementets brev av 09.07.2014 med høringsfrist 09.10.2014.

Statens pensjonskasse støtter den foreslåtte minstegrensen på 20 prosent av full stilling for rett til medlemskap i de lovfestede tjenestepensjonsordningene og fraråder samtidig en opphevelse av en minstegrense.

Departementet legger i høringsnotatet til grunn at de kommunale tjenestepensjonsordningene vurderer tilsvarende endringer som i de lovfestede tjenestepensjonsordningene. Statens pensjonskasse mener at dette er et viktig punkt og viser til at det både i forskrift til kommuneloven og overføringsavtalen er lagt opp til at de offentlige tjenestepensjonsordningene i hovedsak skal ha det samme regelverket og skal følge Statens pensjonskasses regler.

Det vises til § 1 i forskrift om pensjonsordninger for kommunal og fylkeskommunalt ansatte, gitt med hjemmel i kommuneloven § 24, som lyder:

§ 1. Pensjoner/aldersgrenser

De kommunale og fylkeskommunale pensjonsordninger må ikke gi høyere ytelser enn etter lov 28. juli 1949 nr. 26 om Statens pensjonskasse.

Videre viser Statens pensjonskasse til overføringsavtalen punkt 19 første ledd som lyder:

Det er en forutsetning for Overføringsavtalen at avtalepartene så langt som mulig har de samme pensjonsbestemmelsene i pensjonsordningene, herunder snarest mulig gjennomfører tilsvarende endringer av pensjonsbestemmelsene som dem som er og blir foretatt i lov om Statens pensjonskasse.

Statens pensjonskasse forutsetter at kommunale pensjonsordninger innfører samme minstegrense som den som blir vedtatt for Statens pensjonskasse.

Minstegrense på 20 % eller opphevelse av minstegrense

Departementet gjennomgår i høringsnotatet punkt 9 en vurdering av ny minstegrense.

Statens pensjonskasse bemerker at kravet om minst 3 års samlet opptjenings tid i offentlige tjenestepensjonsordninger likevel vil føre til at mange ikke vil få utbetaling av alderspensjon selv om det skjer en reduksjon av minstegrensen. Hvor mange dette vil gjelde er det ikke mulig å si noe sikkert om. Dette særlig fordi de medlemmer som har mindre enn 3 års opptjenings tid i dag, kan på et senere tidspunkt oppnå 3 års tjenestetid.

Det vises videre i høringsnotatet til at medlemmet kan ha rett på uførepensjon. Statens pensjonskasse vil bemerke at dette kan bli en forholdsvis dyr forsikring for medlemmet og arbeidsgiver. Dette gjelder særlig for de som i realiteten ikke tjener opp rett til alderspensjon. Jo lavere stillingsprosent, desto større sannsynlighet er det at medlemmet får en liten eller ingen utbetaling fra Statens pensjonskasse etter dagens samordningsregler. Det kan stilles spørsmål ved om medlemskap for under 20 prosent stilling gir en «omvendt diskriminering». For mange vil sannsynligvis ikke innbetalingene stå i forhold til opptjening av alderspensjon eller forsikring ved uførhet eller død (etterlatte).

Som departementet også påpeker i høringsnotatet vil en grense på 20 prosent gi samme minstegrense som i privat sektor, noe som er en fordel ut fra en likhetstankegang. Det vil fortsatt være noen forskjeller. Blant annet må arbeidstaker i privat sektor ha minst 1 års tjenestetid og som hovedregel ha fylt 20 år og ha en årsinntekt over 1 G.

Med virkning fra 1. april 1989 er det inngått tariffavtale om medlemsregistrering og pensjonsrettigheter for korttidstilsatte. Det følger av denne avtalen av arbeidsforholdet må ha en varighet på minst 1 måned for å gi rett til medlemskap i Statens pensjonskasse. Det vises til Statens personelhåndbok punkt 5.1.2 femte ledd hvor avtalen står omtalt og punkt 9.18 hvor avtalen står gjengitt. Statens pensjonskasse legger til grunn at vilkåret om at arbeidsforholdet må ha en varighet på minst 1 måned for å kunne telle med i samlet tjenestetid vil fortsatt gjelde ved en reduksjon av minstegrensen til 20 % eller ved en opphevelse av minstegrensen.

Det vises i høringsnotatet til at ektefelle og barn kan ha krav på etterlattepensjon. Statens pensjonskasse bemerker at det ikke er konkretisert noen minstegrense for å omfattes av gruppelivsordningen i staten etter Hovedtariffavtalen § 23, og at etterlatte gjennom denne har en god dekning siden utbetalingen ikke justeres for stillingsstørrelse.

Ikrafttredelse og administrative forhold

Statens pensjonskasse anbefaler at ikrafttredelse av ny minstegrense bør settes til tidligst 3 måneder etter at lovendringen er vedtatt, og fraråder at lovendringen eventuelt gis tilbakevirkende kraft. Tilbakevirkning vil gi utfordringer både for arbeidsgivere som må melde inn arbeidstakere i ettertid som det ikke er trukket pensjonsinnskudd for, og for Statens pensjonskasse sin fakturering.

Arbeidsgivere med ansatte som arbeider under gjeldende minstegrense og over den nye foreslåtte minstegrensen må informeres. Videre må disse arbeidsgiverne informere de aktuelle ansatte samt begynne å trekke medlemsinnskudd fra de nye medlemmene fra lovendringen trer i kraft. Arbeidsgivere som betaler premie vil få noe økte kostnader og må sette av midler til dette.

Videre må det antas at lønssystemleverandørene må foreta endringer i sin programvare slik at medlemsinnskudd trekkes for stillinger mellom tidligere minstegrense og ny foreslått minstegrense.

Arbeidsgiverne og lønssystemleverandørene må derfor bli informert en viss tid før lovendringen trer i kraft slik at de kan tilpasse seg den nye minstegrensen.

Det er videre ønskelig at ny minstegrense innføres samtidig i de lovfestede tjenestepensjonsordningene og i de kommunale vedtektsfestede tjenestepensjonsordningene. Spørsmålet om ny minstegrense må behandles i tariffoppgjør i kommunesektoren.

Statens pensjonskasse har startet arbeidet med å implementere og teste ut ny minstegrense i våre systemer, og foreløpig ser ny minstegrense på 20 % ikke ut å medføre behov for store endringer. Uforutsette forhold kan imidlertid dukke opp. Det vil bli behov for endring av enkelte rutiner og noe opplæring. Noen flere saker vil det også bli. Dersom minstegrensen oppheves vil det bli behov for mer omfattende endringer i enkelte av Statens pensjonskasses datasystemer.

Bistillinger

Sosialdepartementet vedtok 17.10.1977 at leger som har innlemmet hovedstilling som professor eller dosent I i medisin, skal ha medregnet i sitt innskotts- og pensjonsgrunnlag i Statens pensjonskasse godtgjørelse i fast tilknyttet bistilling som overordnet lege ved ikke statlig universitetsklinikk.

Forbruker- og administrasjonsdepartementet vedtok 22.10.1981 at tjenestemenn i hovedstilling i statstjenesten skal få medregnet i pensjonsgrunnlaget lønn i stilling som professor II eller dosent II og viser for øvrig til Sosialdepartementets avgjørelse av 17.10.1977.

Disse to vedtakene er fortsatt gjeldende. Vedtakene og forholdet mellom dem har vært vanskelig å praktisere både for Statens pensjonskasse og arbeidsgiverne. Vilkåret om at stillingen er pålagt, jf. «fast tilknyttet» i vedtaket fra 1977, gir bevismessige utfordringer.

Bistillinger var på vedtakstidspunktene ikke definert til en stillingsprosent. Bistillinger er nå for undervisnings- og forskerstilling ved universitet eller høyskole en midlertidig tilsetning definert til inntil 20 % i forskrift til lov om statens tjenestemenn m.m. § 5 b. Det samme følger av universitets- og høyskoleloven § 6-6 hvor det fra 1. august 2014 også er tatt inn at bistilling kan ansettes på åremål med varighet fra to til seks år. Bistilling som rettslig begrep eksisterer kun innenfor universitets- og høyskolesektoren. For øvrig statlig forvaltning opphørte begrepet bistilling da ny tjenestemannslov trådte i kraft 01.12.1983.

For å få pensjonsmedregning for bistilling må hovedstillingen være en 100 % stilling og bistillingen må være pålagt. Lønn fra bistillingen behandles pensjonsmessig som et fast tillegg.

Formålet med vedtakene var å gi pensjonsopptjening i Statens pensjonskasse for de der angitte bistillingene. Ved en reduksjon av minstegrensen vil bistillingene få en selvstendig rett til i medlemskap i Statens pensjonskasse. Statens pensjonskasse kan ikke se at det er grunnlag for at bistilling skal ha en annen pensjonsopptjening enn øvrige deltidsstillinger eller behandles annerledes enn dets om gjelder for dobbeltstillinger etter lov om Statens pensjonskasse § 15 tredje ledd. Disse bør behandles likt.

Statens pensjonskasse anbefaler derfor at de to vedtakene om bistillinger oppheves fra tidspunktet for ikrafttredelse av ny minstegrense. En overgangsordning bør vurderes, for eksempel ved at de som omfattes av vedtakene gis medregning etter disse i inntil tre år etter at vedtakene blir opphevet.

Med vennlig hilsen

Rune H. Kristoffersen
juridisk direktør

Magne S. Bakken
Magne S. Bakken
rådgiver